

คำจั้นคำไทย : สายใยสองแผ่นดิน

นพ กิตติกุล

"คนจีนคนไทยใช้อื่นไกล คือพี่น้องกัน" คำกล่าวนี้ผู้เขียนได้ยินได้ฟังมาตั้งแต่สมัยยังเด็ก และเมื่อเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ทราบว่าคนไทยส่วนหนึ่งอพยพมาจากจีน ขณะเดียวกันคนไทยอีกส่วนหนึ่งก็ยังมีอยู่ในประเทศจีนจนถึงปัจจุบัน ที่กวางสี กวางเจา ยูนนาน และไหหลำ ประมาณ ๓๐ ล้านคน ดังนั้นความสัมพันธ์ทางเชื้อสายและวัฒนธรรมของไทย-จีนจึงยังคงเหนียวแน่นที่ปรากฏเป็นหลักฐานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเภท วัตถุธรรม ได้แก่ สิ่งก่อสร้างที่เป็นอาคารบ้านเรือน เครื่องแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ ส่วนที่เป็นนามธรรมประเภท ความเชื่อ และค่านิยม ได้แก่ ประเพณีกินเจ ประเพณีฝังศพ ประเพณีแต่งงาน และที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมากที่สุดคือภาษา ซึ่งก็มีทั้งไทยรับจากจีน และจีนรับจากไทย บทความนี้ขอกล่าวเฉพาะภาษาจีนในภาษาไทยถิ่นใต้เป็นเรื่องหลัก

หลักฐานการอพยพของชาวจีนในภาคใต้

มัลลิกา เรืองระพี กล่าวถึงชาวจีนที่อพยพเข้ามาในภาคใต้ของประเทศไทยว่า ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ มีชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพเข้ามาอยู่เป็นอันดับสูงสุด และชาวจีนกวางตุ้งอพยพเข้ามาอยู่เป็นอันดับสอง ครั้นถึง ค.ศ. ๑๗๖๗ จนถึงช่วงศตวรรษที่ ๑๙ ชาวจีนแต้จิ๋วกลับเพิ่มจำนวนขึ้น และชาวจีนไหหลำและแคะก็เพิ่มตามมา ในขณะที่ฮกเกี้ยนและกวางตุ้งได้ลดจำนวนลงไปเป็นอันดับ ๔ และ ๕ ตามลำดับ ยกเว้นในภาคใต้ที่ยังคงมีชาวจีนฮกเกี้ยนอยู่เป็นจำนวนมาก

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ปรากฏว่ามีชาวจีนฮกเกี้ยนจำนวนไม่น้อยที่เข้ารับราชการ และได้รับบรรดาศักดิ์เป็นขุนนางผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น จินเหยียง (ตันตระกูล ณ สงขลา) ได้เป็น

"หลวงสุวรรณคีรีสมบัติ" บุตรชาย (บุญห่วย) ได้เป็น "เจ้าพระยาอินทคีรีศรีสมุทรสงคราม" และลูกหลานจีนเหยียงคนต่อมาได้เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาอีกหลายคน นอกจากนี้ก็ยังมีจีนเถ่ง ซึ่งได้เป็น "พระมหานุภาพปราบสงคราม" จีนคอซู้เจียง (ตันตระกูล ณ ระนอง) ได้เป็นหลวงรัตนเสรมฐิโนรัชกาลที่ ๓ และได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น "พระยาคำรงสุจริตมหิศรภักดี" ในรัชกาลที่ ๕ บุตรชายคอซู้เจียงอีกหลายคนที่ได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยา และได้เป็นผู้สำเร็จราชการเมืองระนอง เมืองตรัง เมืองชุมพร และมณฑลภูเก็ต

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยและวิทยานิพนธ์หลายเรื่องที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนไว้ในหลายลักษณะ เช่น

เฉลิม ยงบุญเกิด กล่าวถึงคำในภาษาไทยที่มีสำเนียงและความหมายใกล้เคียงกับคำในภาษาจีนไว้ในหน้าคำนำว่ามี ๓ ประเภทคือ

๑. คำที่มีสำเนียงและความหมายคล้ายกันมาแต่เดิม จากร่องรอยประวัติศาสตร์ไทย น่าเชื่อว่า คนไทยบางส่วนมีถิ่นฐานเดิมอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน และต่างสืบสายมาจากชาวมองโกลเช่นเดียวกับชาวจีน ครั้นภายหลังถูกรุกรานลอยร่นลงมาทางใต้ แล้วแยกย้ายไปอยู่ต่างถิ่นกัน ทำให้สำเนียงภาษาผิดเพี้ยนไปจากภาษาเดิมของคนไทยที่ยังอยู่ในประเทศจีน ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้กลายเป็นคนจีนไปสิ้น เช่น ภาษากวางตุ้ง แคะ ไหลหลำ แต้จิ๋ว และฮกเกี้ยน คำไทยลักษณะนี้พระยาอนุমানราชชนประมาณว่า น่าจะกว่าพันคำ ส่วนใหญ่มีสำเนียงคล้าย กับภาษากวางตุ้ง

๒. คำที่มีที่มาเดียวกัน คำประเภทนี้ได้แก่คำในภาษาไทยและภาษาจีนที่มีที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ส่วนใหญ่เป็นคำที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา

๓. คำไทยที่เห็นได้ชัดแจ้งว่ามาจากภาษาจีน เมื่อคนไทยได้ตั้งมั่นเป็นประเทศสยามแล้ว มีการค้าขายติดต่อกับคนจีน เมื่อชาวจีนอพยพเข้ามาอยู่มากขึ้น พร้อมกับนำเอาสิ่งของเครื่องใช้ และวัฒนธรรมเข้ามาด้วย เช่น เรือสำเภา ยาสมุนไพร พืชพันธุ์ อาหาร และการพนัน จึงได้ใช้คำตามชาวจีน ส่วนเสียงใกล้เคียงกับภาษาแต่จิว หรือฮกเกี้ยน เพราะชาวมแต้จิวและฮกเกี้ยนอพยพเข้ามาเมืองไทยก่อน และมีจำนวนมากกว่าชาวจีนภาษาอื่น ๆ คำเหล่านี้คนไทยนิยมใช้เป็นภาษาพูด เว้นแต่บางคำที่ใช้เป็นคำในวรรณคดี เช่น ตัวลิว จั้ง เจ็ง เป็นต้น

บรรจบ พันธุมธธา กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน ใน "ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย" ว่าภาษาจีนไม่แน่ว่าจะได้คำจีนเหล่านั้นมาจากภาษาจีนแต่จิว สมัยที่มีจีนแต่จิวเข้ามาอยู่ในประเทศไทย หรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับมาแต่ดั้งเดิมเมื่อครั้งคนไทยยังอยู่ในดินแดนจีน เพราะมีคำไทยหลายคำที่ใช้ตรงกับภาษาจีนกลาง ต่อมา มีคำภาษาต่าง ๆ ที่เข้ามาอยู่ในภาษาไทย น่าเชื่อว่าเป็นคำภาษาจีนก็มี และทำนองเดียวกันคำภาษาจีนซึ่งเข้ามาอยู่ในภาษาไทย

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ กล่าวถึงอิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใน "รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย" ว่าภาษาจีนเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากแล้ว แต่ก็ยังเป็นอิทธิพลในระดับคำเท่านั้น กล่าวคือภาษาไทยยืมมาจากภาษาจีน แต่เป็นการยืมคำเพียงอย่างเดียว ซึ่งคำเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงสภาพของการติดต่อกันระหว่างคนจีนกับคนไทยด้วยคำยืมเก่า ๆ เช่น "หมึก" และ "ไฟ" เป็นคำเรียกสิ่งของ ซึ่งอาจจะเป็นสินค้าที่คนจีนขายให้คนไทยในสมัยโบราณ ในทำนองเดียวกับที่คนไทยสมัยใหม่ยืมคำจากคนจีนสมัยใหม่มาใช้ เช่น คำว่า ก๋วยเตี๋ยว เต้าเจี้ยว ซีอิ้ว

เจาก๊วย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นชื่ออาหาร นอกจากนี้ก็ยังมีคำว่า แก้ว ใต๊ะ ตะหลิว ซึ่งเป็นของใช้ในบ้าน คำเหล่านี้ในภาษาไทยไม่เคยมีใช้มาก่อน เชื่อว่าคนไทยรับคำเหล่านี้มาใช้ในภาษาพร้อม ๆ กับการรับวัฒนธรรมการรับประทานอาหารและกินอยู่แบบจีนมาใช้ กล่าวคือคนไทยเพิ่งมารับประทานก๋วยเตี๋ยว เต้าเจี้ยว และนั้งใต๊ะ นั้งแก้ว เมื่อรู้จักกับคนจีนแล้ว และดูจากลักษณะคำจีนที่ภาษาไทยยอมรับเข้ามาใช้ ดูเหมือนว่าความสัมพันธ์หรือการติดต่อกันระหว่างคนจีนกับคนไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน จะยังคงเดิม กล่าวคือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อค้ากับลูกค้า โดยมีคนไทยเป็นลูกค้ารับซื้อสินค้าจากคนจีนมาตลอด และเป็นสินค้าระดับประชาชนธรรมดา เช่น สินค้าที่บริโภคในชีวิตประจำวัน คำภาษาจีนที่คนไทยยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทย จึงเป็นคำธรรมดาและไม่ค่อยใช้เป็นภาษาราชการ เช่น คำว่า โอเลี้ยง โอยวะ แต่เมื่อต้องใช้คำเหล่านี้เป็นภาษาราชการ ก็จะเปลี่ยนไปเป็นกาแฟดำเย็น กาแฟดำร้อน เป็นต้น เราอาจสรุปได้ว่ามีคำจีนอยู่ในภาษาไทยมาก แต่ส่วนใหญ่เป็นคำเรียกชื่ออาหาร เครื่องดื่ม และเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ทนทั่วไปใช้

เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัตติย์ กล่าวถึงภาษาถิ่นตระกูลไท และตระกูลภาษาอื่น-จีน (Han-Chinese) ว่าชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากในปลายคริสต์ศตวรรษที่สิบแปด และต้นคริสต์ศตวรรษที่สิบเก้า ซึ่งตรงกับปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี และต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนที่อพยพมาจากมณฑลทางใต้ เมื่อมีการสำรวจจำนวนชาวจีนในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ พบว่ามีชาวจีนแบ่งตามภาษาพูดได้เป็น ๖ ภาษา คือ

๑. ภาษาจีนแต้จิ๋ว (Teochiu, Swatow)

ชาวจีนที่พูดภาษาแต้จิ๋วมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ตามเมืองต่างๆ ในมณฑลช้วนดา และตามท้องถิ่นริมฝั่งแม่น้ำฮั่น ในมณฑลกวางตุ้งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ซึ่งเรียกว่าเซาซุ) ชาวจีนร้อยละ ๕๖ ของคนจีนทั้งหมดในประเทศไทยเป็นจีนแต้จิ๋ว ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนราว ๑,๒๕๗,๐๐๐ คน

๒. ภาษาจีนแคะ (Hakka) ชาวจีนแคะ

แตกต่างจากชาวจีนแต้จิ๋ว คือไม่รวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน จึงไม่มีบ้านเมืองของตนเองในประเทศไทย แต่นิยมอยู่กันเป็นหมู่ ๆ ตามนอกเมืองแถบทางตะวันออกและตะวันตกของมณฑลฮกเกี้ยนไปจนถึงกวางสี (กวางไส) ระหว่างช่องเขาที่เป็นแนวยาวไปจนถึงทางตอนเหนือของมณฑลกวางตุ้ง ดังนั้นคนจีนบางพวกจึงถือว่าชาวจีนแคะเป็นพวกเร่ร่อน ไม่มีหลักแหล่งแน่นอน จึงถูกเรียก "แคะ" (แขก) ชาวจีนแคะในประเทศไทยมีอยู่ประมาณร้อยละ ๑๖ ของชาวจีนทั้งหมด คือจำนวนราว ๓๗๐,๐๐๐ คน

๓. ภาษาจีนไหหลำ (Hainanese) ชาวจีน

ที่ใช้ภาษาไหหลำเป็นประชากรส่วนใหญ่ของเกาะไหหลำ (แต่ไม่ใช่คนพื้นเมืองเดิม) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลกวางตุ้ง คนจีนในเมืองไทยส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกาะไหหลำ ชาวจีนไหหลำมีอยู่ร้อยละ ๑๒ ของชาวจีนทั้งหมด คือจำนวนราว ๒๗๘,๐๐๐ คน

๔. ภาษาจีนกวางตุ้ง (Cantonese) ชาวจีน

ที่ใช้ภาษากวางตุ้งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของมณฑลกวางตุ้ง และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลกวางสี ชาวจีนกวางตุ้งมีอยู่ร้อยละ ๗ ของชาวจีนทั้งหมด คือจำนวนราว ๑๖๒,๐๐๐ คน

๕. ภาษาจีนฮกเกี้ยน (Fukienese) ชาวจีน

ที่พูดภาษาฮกเกี้ยนอยู่ทางภาคใต้ของมณฑลฮกเกี้ยน โดยมีเมืองอ๋หมิงเป็นศูนย์กลาง ชาวจีนฮกเกี้ยนในประเทศไทยมีอยู่ จำนวนราว ๑๖๒,๐๐๐ คน

๖. ภาษาจีนฮ่อ (Unanese) จีนฮ่อ (หรือ

ห่อ) มีถิ่นฐานเดิมอยู่มณฑลยูนนานประเทศจีน เมื่อจีนเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงพากันอพยพเข้าไปอยู่ในรัฐฉาน ประเทศพม่า ต่อมาถูกทางการพม่ากวาดล้าง จึงอพยพเข้าสู่ประเทศไทยทางอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เมื่อประมาณ ๓๐ ปีมาแล้ว นับว่าเป็นชาวจีนกลุ่มสุดท้ายที่อพยพเข้ามา มีจำนวนอยู่ราว ๒๐,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่อยู่ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ช่อนกลั่น พิเศษสกุลกิจ ได้เสนอ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ภาษาจีนและภาษาไทยถิ่นเป็นประโยชน์เพียงใดในการค้นคว้าหาที่มาของคำในภาษาไทย" สรุปได้ว่าภาษาไทยและภาษาจีนเป็นภาษาตระกูลเดียวกัน มีรูปภาษาเป็นภาษาคำโดด พยางค์เดียว (Monosyllabic Language or Leolating Language) ภาษาไทยและภาษาจีนมีคำพ้องทั้งเสียงและความหมายอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากไทยและจีนมีความสัมพันธ์กันมาช้านาน จึงได้หยิบยืมคำกันใช้ตั้งแต่ครั้งที่คนไทยยังมีถิ่นฐานอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน แต่ใครจะเป็นฝ่ายยืมคำของใครก่อนนั้นเป็นเรื่องยากที่จะกล่าวลงไปให้แน่นอน เมื่อเวลาล่วงมานานหลายร้อยปีจนกระทั่งคนไทยได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นปึกแผ่นอยู่ในแหลมอินโดจีน เสียงและความหมายของคำที่เคยใช้ร่วมกันก็ย่อมจะผิดเพี้ยนกันไปบ้างตามแต่เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม แต่ถึงอย่างไร

ก็ไม่ทิ้งเค้าเดิมเสียเลยทีเดียว ยังคงมีรูป เสียง และความหมายพอให้จับเค้าได้บ้างว่าเป็นคำเดียวกัน คำไทยเป็นจำนวนมากจึงบ่งชี้ความหมายเลื่อนราว หรือไม่มีใช้ในภาษาไทยปัจจุบัน ยังปรากฏใช้อยู่ในภาษาจีน บางคำก็มีเสียงตรงกัน บางคำก็เขียนไปบ้าง เช่น

หม่าน แปลว่าที่บังซึ่งทำด้วยผ้า ตรงกับคำไทยทั้งเสียงและความหมายผิดแต่เสียงวรรณยุกต์

หมั่น แปลว่าทำความตกลงเพื่อขอหญิงเป็นภรรยา ตรงกับคำไทยว่าหมั้น

ป๊าย (แต่จ๊ว) ผ่าย (กางคั้ง) แปลว่า กระดาน หรือประกาศ หรือป้าย

ปราณี กายอรุณสุทธิ ได้เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง "คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบัน" โดยรวบรวมคำจากเอกสารและสิ่งพิมพ์จำนวน ๔๖๓ คำ แยกเป็น ๑๕ หมวด สรุปได้ว่า คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนสาขามันใต้(แต้จิ๋ว-ฮกเกี้ยน) และเมื่อนำมาใช้ได้ปรับวิธีออกเสียงให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย โดยปรับเสียงวรรณยุกต์มากที่สุด

นพดล กิตติคุณ ได้เสนอปริญญาานิพนธ์เรื่อง "คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต" โดยรวบรวมคำยืมจำนวน ๑,๒๓๕ คำ แยกเป็น ๑๕ หมวด ได้พบลักษณะของการสร้างคำ และความหมายของคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ตดังนี้

๑. การสร้างคำ คำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต มีการสร้างคำขึ้น ๓ ลักษณะ คือ

๑.๑ สร้างคำขึ้นแบบคำประสม โดยการนำเอาคำที่มีความหมายต่างกันมารวมกันเข้าเป็นคำใหม่ เช่น

เหล็งจู้ย / ley:^๓ cuy^๑ "น้ำเย็น"
เหล็ง แปลว่า "เย็น" จู้ย แปลว่า "น้ำ"

จับอิด /cap^๑ ?it^๑ "สับเอ็ด" (จับแปลว่า "สับ" อิด แปลว่า "หนึ่ง")

๑.๒ สร้างคำขึ้นใหม่แบบสำนวน เช่น

"ฉีก้าว /chi:^๑ ka:w^๑ / "ผู้หญิงกบชู้" (ฉีก หมายถึง "เสียง" ก้าว หมายถึง "ลึง")

๑.๓ สร้างคำขึ้นใหม่โดยการทับศัพท์หรือเลียนเสียงร้องจากสัตว์ ซึ่งมีมักจะเป็นคำที่ยืมมาจากต่างประเทศ หรือคำท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง แล้วออกเป็นสำเนียงจีน เช่น

ปึกเกี้ย /pak^๑ ki:a^๑/ "ปึกกึ่ง"

ล้อยอ้า /lo:y^๑?a:^๑ "ทนาย"

ทับศัพท์จากคำว่า Lawyer

เหมี้ยว /mi:aw^๑ / "แมว"

ทับศัพท์จากเสียงร้องของแมว

๒. ความหมายของคำ ความหมายของคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยน ที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต มีอยู่ ๕ ลักษณะดังนี้

๒.๑ ความหมายคงเดิม พบว่าคำยืมภาษาจีนฮกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต มีความหมายตรงกับความหมายเดิมมากที่สุด

๒.๒ ความหมายย้ายที่ เช่น โป้เก้ /po:^๑ke:^๑/ "ประกันหรือรับประกัน" ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ตใช้ในความหมายว่า "เก่าแก่จนใช้การไม่ได้"

๒.๓ ความหมายแคบเข้า เช่น หัว /wa:^๑/ "สรรพนามบุรุษที่ ๑" ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ตใช้พูดกับใครก็ตาม ไม่ว่าผู้พูดจะเป็นใคร หรือจะพูดกับใครก็ตาม แต่ความหมายในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต ใช้พูดกันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน หรือผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย และส่วนใหญ่มักจะใช้กันในหมู่ผู้ชาย

๒.๔ ความหมายกว้างออก เช่น

แซ่หม่ม/chee:^๒mee:^๒/ ความหมายเดิมหมายถึง "ตาบอด" แต่ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต นอกจากจะหมายถึง "ตาบอด" แล้วยังหมายถึง "กิริยาอาการที่ทำอะไรซุ่มซำม"

๒.๕ ความหมายเฉพาะที่ใช้ในภาษาถิ่นภูเก็ต คำเหล่านี้ปรากฏอยู่มากในหมวดคำ สถานที่ และหมวดคำอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เช่น

จู้คู้ย/cuy ^๒ tuy ^๒ /	"บริเวณชอย ภูธร"
ถ่อซ้าง /thi: ^๒ kha:y ^๒ /	"เหมืองรู"
หลักอ้าม /lak ^๒ ʔa:m ^๒ /	"ท่ออุดทรายไม่ทำงาน"

๓. ลักษณะของคำยืม ภาษาจีนสกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต มีอยู่ ๕ ลักษณะ ดังนี้

๓.๑ ทับศัพท์ ออกเสียงตามคำภาษาจีนสกเกี้ยนเดิม มีที่ผิดเพี้ยนไปบ้างเฉพาะเรื่องเสียงสูงต่ำ ส่วนความหมายยังคงเดิม เช่น

คำยืมในภูเก็ต	ภาษาสกเกี้ยนเดิม	ความหมาย
กุ่นเจียง /kun ^๒ chi:ay ^๒ /	กุนเจียง /kun ^๒ chi:ay ^๒ /	"ใส่กรอกเงิน"
เตี้ย /ti:a ^๒ /	เตี้ย /ti:a ^๒ /	"พ่อ"

๓.๒ ทับศัพท์แต่เสียงเปลี่ยนไปเล็กน้อย ส่วนความหมายยังคงเดิม เช่น

คำยืมในภูเก็ต	ภาษาสกเกี้ยนเดิม	ความหมาย
หลู้ /lu: ^๒ /	ลื้อ /li: ^๒ /	"กุน" (สรรพนามบุรุษที่ ๒)
หื้อ /hi: ^๒ /	โฮ้ /ho: ^๒ /	"เสือ"

๓.๓ ใช้คำไทยแปลคำภาษาจีน โดยนำเอาความหมายของแต่ละคำมารวมกันแล้วแปลเป็นความหมายใหม่ เช่น

โห้ยเจี้ย/ho:y ^๒ chi:a ^๒ /	รถไฟ (โห้ยแปลว่าไฟ เจี้ยแปลว่ารถ)
ปะเซก/pe: ^๒ sek ^๒ /	"สืขาว" (ปะแปลว่าขาว เซกแปลว่าสี)

๓.๔ ใช้คำไทยประสมหรือซ้อนกับคำจีน โดยตัดคำจีนพยางค์หน้าหรือพยางค์หลังออกแล้วนำคำไทยมาตรฐานหรือคำภาษาไทยถิ่นไปแทนที่ เช่น

ฟุ่นถ้าง /phu:n^๒tha:y^๒/ "ตั้งเก็บเศษอาหาร" ตัดคำว่าถ้างออก แล้วใช้คำภาษาไทยถิ่นคำว่า ถ้าง ซึ่งแปลว่า "ถัง" ไปแทนที่เป็น ถ้างฟุ่น

เต๋ขอ /te:^๒kh:^๒/ "กางเกงขาสั้น" ตัดคำว่า เต๋ ซึ่งแปลว่าสั้น ออกแล้วใช้ว่าขอขาสั้น

๔. มีการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ในคำประสม มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ จากหน่วยเสียงหนึ่งเป็นอีกหน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่ง ซึ่งมาจากอิทธิพลของเสียงวรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมา (เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ) การเกิดวรรณยุกต์สนธิในคำยืมภาษาจีนสกเกี้ยนที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ตมีดังนี้

๔.๑ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น / ๑/ เปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ /๒/ เช่น
โห้ /ho: ˥/ "ดี" โห้ข้าง /ho: ˥kha:y ˥/ "มีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น"

ข้อ / kh. : ˥ / "ขม" ก้อเค้ /kh' : ˥te : ˥ / "น้ำดื่มแก้ร้อนในมีรสขม"

๔.๒ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์สูง - ระดับ / ๒/ จะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่ำ - ตก /๑/

เช่น

สั่ง / sty ˥ / "น้ำแข็ง" สั่งอ้วน /siny ˥?u:an ˥ / "น้ำแข็งใส่ป็นก้อนกลม"

เจ็ย / chi:a ˥ / "รถ" เจ็ยเล้ง /chi:a ˥le:y ˥ / "ยางรถ"

๔.๓ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์กลาง - ขึ้น /๓/ จะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์สูง - ระดับ /๒/

เช่น

บะ / ba: ˥ / "หมู" บ๊ะกูด /ba? ˥ku: ˥ / "กระดุกหมู"

บ๊ะหมอย /ba? ˥m' :y ˥ / "ข้าวต้มหมู"

๔.๔ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์กลาง - ระดับ /๔/ จะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์สูง - ระดับ /

๒/ กับ วรรณยุกต์ต่ำ - ตก /๑/ เช่น

จัว /cu:a ˥ / "กระดาย" จัวหลก /cu:a ˥'k' / "ถุงกระดาย"

กิม /kim ˥ / "ทอง" กิมหลอ /kim ˥'l' / "ที่เผากระดายทอง"

๔.๕ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่ำ- ขึ้น /๖/ จะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ / ๔/

กับวรรณยุกต์ต่ำ - ตก /๑/ เช่น

อ้าม /?a:m ˥ / "ท่อปล้องต่างๆ" อ้ามเก้/?a:m'ke: ˥ / "ไม้ปักค้ำท่อส่งน้ำ"

ถอ /th' : ˥ / "ดิน"

ถ่อข้าง /th' : ˥kha:y ˥ / "เหมืองรู"

ตี้ว /tiw ˥ / "ผ้าแพร"

ตี้วข่อ /tiw ˥'kh. : ˥ / "กางเกงแพร"

๔.๖ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก /๑/ จะเปลี่ยนเป็นวรรณยุกต์สูง - ขึ้น /๑/ กับวรรณยุกต์สูง

-ระดับ /๒/ เช่น

ฉ่าย /cha:y ˥ / "ผัก"

ฉ่ายตี้ว /cha : y' sim ˥ / "ผักกางคั้ง"

เถี่ยว /thi:aw ˥ / "เดิน"

เถี่ยวบู๊ /thi:aw'bu: ˥ / "เดินรำ"

อ้าม /?a:m ˥ / "มีด"

อ้ามเหมม /?a:m' me : ˥ / "กลางคืน"

จากรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมภาษาระหว่างจีนกับไทยนั้นมีลักษณะร่วมกันอย่างแยกไม่ออก นอกจากคำบาลีสันสกฤตที่มีใช้ชุกมากในภาษาไทยมากเป็น

อันดับ ๑ รองลงมาอันดับ ๒ น่าจะเป็นภาษาจีนที่ยังคงมีใช้ชุกจนถึงปัจจุบัน ถือได้ว่ามีจำนวนมากเป็นอันดับ ๒ ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่า "คนไทยใช้ชื่ออื่นไกล คือพี่น้องกัน" จริง ๆ

บรรณานุกรม

- เฉลิม ขงบุญเกิด. ภาษาไทย ภาษาจีน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๖.
- ช่อนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ. ภาษาจีนและภาษาไทยถิ่นเป็นประโยชน์เพียงใดในการค้นคว้าหาที่มาของคำในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๘๕.
- นพดล กิตติกุล. คำยืมภาษาจีนออกกัณฑ์ใช้ในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๔.
- บรรจบ พันธุเมธา. ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๐.
- ปราณี กายอรุณสุทธิ. คำยืมภาษาจีนในภาษาไทยปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- มัลลิกา เรื่องระพี. บทบาทชาวจีนในด้านเศรษฐกิจ สังคม ศิลปกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ ๑ ถึง รัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘.
- เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขันธ์. ภาษาถิ่นตระกูลไทย พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๑.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. "อิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย." ในรายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๖ ณ ห้องประชุมใหญ่อาคารสภาวิจัยแห่งชาติ บางเขน, ๒๕๒๖.